

شاهدان و گواهان روز قیامت کدامند و چگونه شهادت می‌دهند

روز قیامت در پیشگاه خداوند دادگاه عدل الهی بر پا می‌شود، در یک طرف دادگاه گواهانی بر اعمال انسان حاضر هستند که با وجود شهادت آنها هیچ عذری برای انسان باقی نمی‌ماند.

خبرگزاری مهر- روز قیامت در پیشگاه خداوند دادگاه عدل الهی بر پا می‌شود، در یک طرف دادگاه گواهانی بر اعمال انسان حاضر هستند که با وجود شهادت آنها هیچ عذری برای انسان باقی نمی‌ماند.

به طور کلی از آیات و روایات استفاده می‌شود که گواهان بر اعمال انسان‌ها در روز قیامت شش گروه هستند:

در رأس همه گواهان، خداوند است: "در هر حال که باشی و هر آیه از قرآن که بخوانی و هر کاری را که انجام بدهی، ما گواه بر شما هستیم".

همچنین در این آیه شریفه آمده: 171#& "وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ"; "و چه کسی ستمکارتر از آن کس است که بر خدا دروغ بندد آنان بر پروردگارشان دروغ عرضه می‌شوند و گواهان خواهند گفت اینان بودند که بر پروردگارشان دروغ بستند هان لعنت خدا بر ستمگران باد." (هود، ۱۸)

پیامبر اکرم (ص) دیگر شاهد روز قیامت است: 171#& "فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا"; چگونه است حال آنها در آن روز که برای هر امتی گواهی بیاوریم و تو را گواه بر آنها قرار دهیم.

امامان معصوم (ع) و اوصیا نیز از شاهدان روز قیامت به شمار می‌روند: "چگونه خواهد بود آن روز که از هر امتی گواهی می‌آوریم و تو را گواه بر آنان قرار می‌دهیم".

امام صادق (ع) در تفسیر آیه فرمود: "این درباره امت محمد (ص) نازل شده و در هر قرنی برای آنان امامی از ما خواهد بود که شاهد بر آنان است و محمد (ص) گواه بر همه ما است".

171#& "كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ"; ما شما را امت میانه قرار دادیم تا گواه بر مردم باشید، طبق روایات مراد از امت امامان معصومند، زیرا سایر افراد امت، از علم و عصمت لازم برای گواهی در آن روز برخوردار نیستند.

اعضای بدن انسان نیز شاهدی دیگر در روز قیامت برای اعمال او خواهد بود: 171#& "يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ"; "در آن روز زبان‌ها و دست‌ها و پاهایشان بر ضد آنان نسبت به اعمالی که مرتکب شده‌اند، گواهی می‌دهند". در آیه دیگری می‌فرماید: "زمانی که به آن (دوزخ) می‌رسند، گوش‌ها و چشم‌ها و پوست‌های تنشان به اعمال آنان گواهی می‌دهد".

فرشتگان نیز از جمله شاهدان روز قیامت هستند: "در آن روز هر انسانی وارد محشر می‌شود، در حالی که فرشته‌ای با او همراه است که او را به سوی حساب سوق می‌دهد و گواهی از فرشتگان است که بر اعمال او شهادت می‌دهد".

زمین نیز شاهد و گواه روز قیامت است: "یَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا؛ در آن روز زمین اخبار خود را بازگو می‌کند".

زمان نیز در روز قیامت شاهد و گواه خواهد بود. از برخی روایات استفاده می‌شود که زمان در روز قیامت از شاهدان به شمار می‌رود. امام باقر (ع) فرمود: "هیچ روزی بر انسان نمی‌گذرد مگر این که به او می‌گوید: ای فرزند آدم! من روز تازه‌ای هستم و بر تو شهادت می‌دهم. در من کار خوب انجام بده تا در قیامت به نفع تو گواهی دهم".

در این خصوص و تأیید این گواه، امام سجاد در دعای ششم صحیفه سجادیه می‌فرماید: 171#& "هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ، وَ هُوَ عَلَيْنَا شَاهِدٌ عَتِيدٌ"; امروز روز جدیدی است که در قیامت گواه اعمالی است که در آن انجام می‌دهیم.

شاهد دیگر روز قیامت وجدان است: 171#& "اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا"; نامه‌ی عملت را بخوان و خود قضاوت کن که با تو چه برخورد شود.

خود اعمال انسان نیز در روز قیامت شهادت خواهند داد: «وجودوا ما عملوا حاضر"; در قیامت اعمال انسان تجسم یافته و در برابر او نمودار می‌شوند.

چگونگی شهادت

حال این پرسش مطرح است که نحوه شهادت این شاهدان و گواهان چگونه خواهد بود.

چگونگی شهادت خدا و پیامبران و اوصیا چندان روشن نیست، اما مطابق ظاهر آیات و صریح روایات، خدا و پیامبر و امامان(ع) از اعمال انسان‌ها آگاهی کامل دارند و آن‌ها را می‌بینند.

کیفیت شهادت اعضا و جوارح بدن را قرآن کریم بیان کرده است: "وقتی انسان‌ها به پوست‌های خود می‌گویند برای چه علیه ما شهادت دادید؟ در پاسخ می‌گویند: ما را به زبان آورد و قدرت نطق داد، کسی که همه چیز را به نطق در آورده است".

در این که اعضای بدن به چه صورتی به نطق می‌آیند، مفسران احتمالاتی داده‌اند:

1 - خداوند در آن روز درک و شعور و قدرت سخن گفتن در یک یک اعضا می‌آفریند و آن‌ها به راستی سخن می‌گویند، و چه جای تعجب؟ همان کسی که این قدرت را در قطعه گوشتی به نام زبان آفریده، می‌تواند در سایر اعضا نیز بیافریند.

2 - آن‌ها از درک و شعوری بهره‌مند نمی‌شوند، ولی خداوند آن‌ها را به سخن گفتن وا می‌دارد. در حقیقت اعضا محل ظهور سخن خواهند بود و حقایق را به فرمان خدا آشکار می‌کنند.

3 - اعضای بدن هر انسانی آثار اعمالی را که در تمام طول عمر انجام داده، مسلماً با خود خواهد داشت، چرا که هیچ عملی در جهان نابود نمی‌شود و آثار آن روی یکایک اعضای بدن و در فضای محیط باقی می‌ماند. آن روز که روز بروز و آشکار شدن است، این آثار نیز بر دست و پا و سایر اعضا ظاهر می‌شود و ظهور این آثار به منزله شهادت است.

چگونگی شهادت زمین و زمان و فرشتگان هم به صورت یقینی معلوم نیست، اما چون که آنها در دنیا با انسان همراه بوده‌اند و خداوند می‌تواند همه چیز را به سخن گفتن آورد، آنها نیز به سهم خود به نفع یا به ضرر انسانها با قدرت خدا شهادت می‌دهند.